



PARLAMENT DE CATALUNYA

A LA MESA DE LA COMISSIÓ DE DRETS SOCIALS I INCLUSIÓ

APORTACIÓ DE LA FEDERACIÓ DE MUNICIPIS DE CATALUNYA AMB RELACIÓ A LA PROPOSICIÓ DE LLEI DE MESURES TRANSITÒRIES I URGENTS PER A FER FRONT AL SENSELLARISME I ERRADICAR-LO (NÚM. TRAM. 202-0036/15).

«»

Data: 25 de setembre de 2025

Nom de la persona/entitat que fa les aportacions:

Sra. Lorena González

Vocal de la Comissió de Serveis Socials de la Federació de Municipis de Catalunya
i alcaldessa de Balaguer



Il·lustres senyores i il·lustres senyors,

La Federació de Municipis de Catalunya (FMC) agraïm poder comparèixer davant del Parlament de Catalunya per participar en el debat sobre la proposició de llei de mesures transitòries i urgents per a fer front al sensellarisme i erradicar-lo, amb l'objectiu d'aportar la nostra perspectiva municipal i oferir propostes que puguin enriquir el text final d'aquesta llei, que és crucial per a resoldre un problema que ens colpeix com a societat.

Abans d'iniciar l'exposició, voldríem recordar que l'FMC ja va fer una aportació per escrit en relació amb aquesta proposició de llei, el 13 de novembre de 2023. Tot i que la proposició de llei va decaure arran de la convocatòria d'eleccions, en aquesta compareixença no farem altra cosa que mantenir el posicionament que ja es va expressar anteriorment.

En aquest sentit, us facilitarem als grups parlamentaris l'escrit que vam presentar, ja que avalua amb més detall les qüestions que considerem que cal modificar o repensar de la proposició de llei, i farem una nova valoració ressaltant els aspectes més rellevants, que poden complementar l'escrit presentat en el 2023.

1. Valoració general de la proposta de llei

L'FMC valora positivament la iniciativa d'aquesta proposició de llei, ja que aborda una problemàtica d'extrema gravetat social. El sensellarisme és un fenomen que, tal com assenyala el preàmbul de la proposta, ha experimentat un augment incessant i accelerat, generant una preocupació també creixent en els municipis.

La necessitat d'una legislació específica i transversal per a erradicar aquesta situació és inqüestionable i moralment inajornable.

En aquest sentit, compartim l'objectiu de la llei; garantir drets i oferir oportunitats reals a les persones sense llar.

2. El paper crucial dels ajuntaments en l'erradicació del sensellarisme

Les administracions locals són la primera línia d'atenció a les persones sense llar. Coneixen de primera mà les realitats del territori i les necessitats específiques de cada ciutadà. La proximitat és la seva fortalesa, i per això, qualsevol normativa ha de reconèixer i reforçar aquesta capacitat d'acció local.



PARLAMENT DE CATALUNYA

Des de fa uns anys, els serveis socials bàsics han anat assumint progressivament més funcions en aquest àmbit, sovint sense l'acompanyament de recursos adequats.

La proposició de Llei en tràmit assigna un paper fonamental als ens locals en l'aplicació de les seves mesures, cosa que reconeix la proximitat i el coneixement del territori per part dels ajuntaments.

No obstant això, sent cert que els municipis són les entitats més properes als ciutadans, no sempre tenen les competències ni els recursos necessaris per abordar de manera efectiva les necessitats existents.

Aquesta Llei ens atribueix un paper clau en la prestació dels serveis que es proposen, però sense una dotació suficient no serà viable.

Des de la Federació de Municipis de Catalunya (FMC) reconeixem la bona voluntat i l'objectiu de la proposició de Llei en tràmit i compartim plenament, com hem dit, la necessitat d'abordar aquest problema. No obstant això, la nostra anàlisi indica que, tal com està redactada, la Llei no és realista ni respecta les competències que corresponen a cada administració.

El marc competencial de la Llei se situa en les competències exclusives de la Generalitat en matèria d'habitatge i serveis socials, matèries en les quals el marge competencial dels ens locals està limitat per la legislació de la Generalitat, de forma que no se li poden atribuir responsabilitats als municipis o a les comarques sense un reconeixement explícit de la responsabilitat de la Generalitat i sense l'assignació dels recursos econòmics i humans necessaris.

La primera crítica que hem de fer a la proposició de Llei és la seva manca de concreció, és una Llei difusa i poc clarificadora. La proposta legislativa no incorpora una memòria econòmica que avaluï el seu impacte pressupostari, la qual cosa pot generar greus dificultats en la seva aplicació. Sense aquesta previsió, no es pot garantir ni la viabilitat financera de les mesures ni la disponibilitat de recursos suficients, amb el risc que la Llei esdevingui inaplicable, traslladi càrregues econòmiques desproporcionades als municipis o generi desigualtats en la prestació del servei. De fet, ni tan sols s'ha fet una posada al dia de les dades recollides al Preàmbul, que es remunten al 2019. No clarifica bé qui assumirà la despesa que el desplegament de la Llei suposarà; però sí que deixa ben clar que els ens locals hauran d'assumir-ne un part important, sense que siguin les seves competències pròpies.

Estem davant d'una proposició de Llei que exigeix molta reglamentació. Davant d'una Llei que té una mirada poc preventiva i que actua exclusivament de forma



reactiva, oblidant que les mesures preventives sobre determinats col·lectius, de joves, per exemple, podrien tenir resultats més satisfactoris. La llei carrega el pes en l'atenció dels municipis, a qui els imposa una forma de fer uniforme, i en un tercer sector, que hauria de reivindicar una mirada més professionalitzada.

3. Els principals problemes que la proposició de llei planteja, a parer nostre, i que cal resoldre, són tres: el finançament inadequat, el respecte a l'autonomia local i la Governança.

Sobre el finançament adequat: La llei atribueix noves competències als municipis per tal d'afrontar aquesta problemàtica. Imposa als municipis, com a servei social bàsic, **la garantia del dret a un espai residencial digne o la prestació del servei de centre de baixa exigència**, obligant la Generalitat a garantir la suficiència financera d'aquests serveis en els pressupostos anuals. Alhora els imposa, segons el nombre d'habitants, **una nombrosa sèrie de serveis i activitats**; limitant-se a garantir una part del finançament, vulnerant així el principi de suficiència financera.

Els pressupostos locals ja són insuficients per als serveis socials bàsics existents i no poden assumir aquesta nova càrrega econòmica.

La llei estableix clarament que la Generalitat de Catalunya *"ha de garantir la suficiència financera dels municipis"* per satisfer les obligacions derivades de la llei i *"s'ha de corresponsabilitzar"* per a altres serveis i activitats.

Caldrà garantir la suficiència financera dels municipis per tal de garantir un espai residencial digne; ja que, des de l'FMC ja advertim que molts municipis no podran garantir-lo. El cost és molt elevat i serà sovint inassumible per als municipis amb menys recursos, amb manca d'edificis, d'infraestructures i personal qualificat. Això sense tenir en compte la complexitat de gestió que això suposa, que requereix una gran capacitat tècnica i administrativa que no tots els municipis poden assumir, i sense tenir en compte la pressió ciutadana, que pot percebre injust que els veïns assumeixin aquest cost quan molts també pateixen dificultats serioses. Tot i que la proposició preveu que les comarques prestin el servei en cas d'impossibilitat municipal, des de l'FMC considerem que moltes d'elles pateixen els mateixos condicionants i, a més, els consells comarcals no tenen competències legals en matèria d'habitatge.

Per als altres serveis i activitats, la proposició de llei ni tan sols es preocupa de garantir la suficiència financera dels municipis i la Generalitat de Catalunya únicament es corresponsabilitzarà de les despeses, assumint entre el 40% i el



PARLAMENT DE CATALUNYA

60% del cost. Els municipis i altres ens locals competents hauran de consignar la resta de les dotacions necessàries en els seus pressupostos.

Estem parlant, segons el nombre de població del municipi, de serveis tan rellevants com són:

- Dret a un espai residencial digne en la modalitat d'habitatge d'inserció
- Dret a un centre de baixa exigència.
- Dret a un títol de transport públic gratuït o bonificat.
- Serveis de consigna, bugaderia i dutxa.
- Accés a una alimentació digna.
- Altres actuacions, serveis i planejament de l'activitat de les administracions públiques, com són
 - Recomptes de contrast i enquestes.
 - Equips de carrer.
 - Atenció a víctimes de violència per aporofòbia.
 - Mesures per a fer front a episodis climàtics extrems i crisis sanitàries extraordinàries.
 - Plans d'actuació municipal contra el sensellarisme.
 - Assistència sanitària a persones trobades en risc immediat.
 - Protocols de coordinació per a l'assistència en altes de centres.
 - Dret a l'empadronament i facilitació d'adreça postal.
 - Servei de tanatori gratuït o bonificat.
 - Mesures per eliminar arquitectura o disseny hostils i regulació d'ordenances.
 - Servei d'informació, orientació i derivació a serveis especialitzats.

Si aquesta és la proposta legislativa que es fa del sistema de finançament associat als serveis que la llei vol garantir, ja avancem que l'FMC no està d'acord.

Des de l'FMC, exigim que el compromís de garantir les obligacions derivades de la llei, que no són poques, es concreti amb mecanismes de finançament clars, estables i suficients que vagin més enllà de la corresponsabilitat i que siguin proporcionals a la magnitud de les noves competències i obligacions que



recauran sobre els ajuntaments, especialment els més petits amb menys capacitat financera.

En definitiva, el finançament dels serveis que la llei preveu per erradicar el sensellarisme vulnera clarament el principi de suficiència financera. Atorgar una "nova" competència als ens locals significa que aquesta nova atribució de responsabilitat ha d'anar acompanyada dels recursos necessaris. Per tant, no és admissible un repartiment dels costos associats a la transferència d'una competència que no és pròpia dels municipis.

Cal recordar que el finançament actual de la Generalitat de Catalunya ni tan sols cobreix adequadament els serveis socials bàsics associats a la Cartera de Serveis, de forma que aquest fet encara dificultaria més l'acceptació de noves despeses associades a la mateixa per part dels pressupostos municipals.

La majoria dels municipis no disposen de la capacitat econòmica necessària per assumir el finançament dels nous serveis socials i aquesta manca de recursos es fa més evident en el cas dels municipis més petits o aquells altres, que malgrat la seva dimensió, no disposin de recursos tècnics o humans suficients. Traspasar les competències als consells comarcals no és la solució, ja que aquests encara tenen més limitat el seu finançament.

Des de l'FMC creiem que la Generalitat de Catalunya hauria de buscar noves fonts de finançament per aquests serveis, no basant-se en els pressupostos municipals, sinó en altres instàncies superiors, com l'Estat o la Unió Europea.

El segon problema, el respecte a l'autonomia local: La llei imposa un model uniforme amb obligacions rígides basades en la població, ignorant la diversitat de la realitat local i les diferents necessitats de les grans ciutats i els pobles petits.

Cal que la normativa deixi espai perquè els ajuntaments puguin dissenyar i adaptar les polítiques a la idiosincràsia de cada municipi, des de les grans ciutats fins a les petites poblacions rurals. No podem permetre que una única solució uniformadora s'apliqui a realitats tan diverses.

Són els professionals dels serveis socials els que han de poder decidir com abordar cada problemàtica.

Volem fer especial èmfasi en la intromissió que l'article 10.3 de la proposta suposa en una competència exclusivament municipal, com és l'empadronament, a l'establir que en el cas que les administracions municipals no determinin cap lloc en concret es farà constar com a domicili la seu principal de la corporació



municipal. Cal suprimir aquest paràgraf que infereix de forma totalment contrària a llei en una decisió que només competeix al municipi.

També volem destacar la intromissió que suposa la declaració de l'article 17, relativa al disseny de l'espai públic. Creiem que la proposta no concreta suficientment el que s'ha d'entendre com a un element d'arquitectura o un disseny de mobiliari urbà que impedeixi a les persones en situació de sensellarisme refugiar-se en espais coberts o resguardats al carrer. Parlar de bancs amb braços al mig, que poden servir per a la gent gran, o de tanques metàl·liques amb punxes en graons i aparadors o d'altres de similars, creiem que no és suficient per concretar aquest concepte que haurà de regir el planejament urbanístic i l'arquitectura dels espais urbans. Creiem que amb aquesta manca de concreció no es pot sancionar amb la nul·litat de ple dret un contracte públic. Cal definir més clarament el concepte i, sobretot, definir a qui li correspondrà aquesta valoració.

Igualment, la proposició de llei limita la capacitat dels ajuntaments per gestionar l'espai públic a través de les ordenances de convivència, la qual cosa ens impedeix el deure de vetllar per la seguretat i la convivència de tota la ciutadania. Les ordenances de convivència ciutadana tenen com a finalitat assegurar l'ús òptim de l'espai públic per a tothom. Cal tenir present que, en alguns casos, és necessari regular conductes que poden resultar molestes o perjudicials per a la resta de la ciutadania, com ara el soroll, la brutícia o l'ocupació de l'espai públic amb objectes personals.

I finalment, el tercer problema que observem és la governança: En lloc de fomentar una veritable col·laboració en xarxa, la llei se centra en mecanismes de control i sancions cap als municipis. Això ens situa en una posició de subjectes fiscalitzats i no de socis. La Generalitat, que és l'administració que té la competència en habitatge i serveis socials és qui ha de liderar i dotar de recursos suficients les polítiques públiques, permetent als municipis cooperar de manera efectiva.

Des de l'FMC proposem la creació d'una xarxa de suport local, implementada per etapes i adaptada a les necessitats territorials, on la Generalitat exerceixi un paper coordinador i de foment de les sinergies. En l'àmbit local, les xarxes sempre han estat efectives quan s'han desenvolupat des del nivell local fins al supramunicipal, i quan han estat dimensionades amb recursos suficients i estables en el temps.



5. Conclusió

En conclusió, l'erradicació del sensellarisme no es pot fer traspassant les obligacions al municipis i consells comarcals sense recursos, requereix d'una veritable coordinació liderada per la Generalitat de Catalunya.

Per això, instem a aquesta Comissió a revisar la llei per establir un finançament just i garantir l'autonomia, construint un model de governança basat en la confiança i la corresponsabilitat.

L'FMC reitera el seu ple compromís amb l'erradicació del sensellarisme. Estem convençuts que, una legislació ben dotada de recursos i mecanismes de coordinació efectiva pot ser la peça clau per garantir la dignitat i els drets de les persones més vulnerables de la nostra societat.

El document que se'ns presenta és un pas endavant, però la seva aplicació pràctica queda coixa si no es tenen en compte alguns aspectes fonamentals que, des de la perspectiva municipal, podrien enfortir la seva implementació i garantir l'èxit.

Una llei amb una assignació de recursos insuficient és només una declaració d'intencions buida. Les competències locals en matèria de sensellarisme, especialment les que la llei li vol atribuir, necessiten una dotació pressupostària estable, suficient i finalista. Els ajuntaments i consells comarcals no poden assumir més responsabilitats si no es transfereixen els fons necessaris per gestionar-les adequadament. Cal assegurar que la Generalitat no transfereixi tasques sense els fons corresponents, ja que això posa en risc la viabilitat de les accions locals i la qualitat dels serveis que ofereixen.

Cal oferir un marc flexible que respecti l'autonomia local i la diversitat territorial.

Cal que la normativa deixi espai perquè els ajuntaments puguem dissenyar i adaptar les polítiques a la idiosincràsia de cada municipi, des de les grans ciutats fins a les petites poblacions rurals.

Només amb un finançament just i amb respecte a l'autonomia local i amb una governança compartida, liderada per la Generalitat i amb participació real dels municipis i del tercer sector podem avançar junts.

Agraïm de nou l'oportunitat de ser escoltats i quedem a la vostra disposició per a qualsevol aclariment o per continuar col·laborant en el desenvolupament de la norma.